

Súd: Okresný súd Bratislava IV
Spisová značka: 8C/32/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1412202091
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Rihák
ECLI: ECLI:SK:OSBA4:2015:1412202091.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava IV sudcom JUDr. Karolom Rihákom, v právnej veci žalobcu: Q. J., bytom T. J. X, Bratislava, zast. A.K.-Bečková a partneri, s.r.o., Dunajská 14/7495, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody vo výške 6.121,34 eura, takto

rozhodol:

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 3.500,- eur, a to do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1.165,38 eura, do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Pôvodne sa žalobca domáhal zaplata sumy 14.603,24 eura, po čiastočnom späťvzati žaloby a zastavení konania v tejto časti sa v predmetnej veci domáhal žalobca zaplata náhrady škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe vo výške 6.121,34 eura.

Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že uznesením vyšetrovateľa policajného zboru Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave 4 sp. zn. ČVS: ORP-517/OVK-BA4-2007 Si zo dňa 01.09.2007 bolo voči nemu vznesené obvinenie za zločin vydierania podľa ustanovenia § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. OTp/252/2007 zo dňa 03.09.2007 bol vzatý do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť dňa 01.09.2007 o 9:45 hod. Proti vyššie uvedenému uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažnosť, ktorú však Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 2Tpo 79/07 zo dňa 04.10.2007 zamietol. Napokon Okresný súd Bratislava IV rozhodol uznesením sp. zn. 2 T/33/2008-277 zo dňa 22.04.2008 o prepustení žalobcu z väzby na slobodu. Ihneď po vyhlásení predmetného uznesenia podal proti nemu okresný prokurátor sťažnosť, ktorá mala odkladný účinok. Krajský súd v Bratislave však svojim uznesením sp. zn. 5 Tos 27/2008 zo dňa 09.06.2008 uznesenie Okresného súdu Bratislava IV o prepustení navrhovateľa z väzby potvrdil a teda ho prepustil z väzby na slobodu. Navrhovateľ zotrval vo väzbe od 01.09.2007 do 09.06.2008, t.j. 283 dní. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 2 T/33/2008-345 zo dňa 22.09.2008 bol navrhovateľ spod obžaloby oslobodený z dôvodu podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku, pretože v trestnom konaní nebolo dokázané, že skutok pre ktorý bol navrhovateľ stíhaný sa stal. Voči predmetnému rozsudku podal prokurátor odvolanie, pričom Krajský súd v Bratislave odvolanie prokurátora zamietol, a to uznesením sp. zn. 2To 19/2009 zo dňa 02.04.2009, pričom toto rozhodnutie bolo navrhovateľovi doručené dňa 28.05.2009.

Žalobca poukázal na to, že podľa ustanovenia § 8 ods. 5 písm. b) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby. Zákon je s ohľadom na rozhodnutie o väzbe podľa žalobcu dostatočne jednoznačný v tom, že zásadne stanovuje, že osoba má nárok na náhradu škody, ktorá jej vznikla rozhodnutím o väzbe, ak bola oslobodená spod obžaloby, trestné stíhanie bolo voči nej zastavené alebo trestná vec bola postúpená inému orgánu. Na priznanie nároku na náhradu škody je v takomto prípade potrebné, aby daná osoba bola zobrať do väzby, resp. bola vo výkone väzby, z dôvodu väzby vznikla osobe škoda a následne bola osoba spod obžaloby v trestnom konaní oslobodená, trestné stíhanie bolo voči nej zastavené alebo trestná vec bola postúpená inému orgánu. Priznanie nároku na náhradu škody v prípade rozhodnutia o väzbe nevyžaduje, aby toto rozhodnutie bolo zrušené pre jeho nezákonnosť. Rozhodujúcim pre posúdenie opodstatnenosti väzby je neskorší výsledok trestného konania, preto základnou podmienkou priznania nároku na náhradu škody je v takomto prípade taký výsledok trestného konania, pri ktorom nedochádza k odsúdeniu dotknutej osoby, resp. právoplatnému vysloveniu jeho viny za skutok v súvislosti, s ktorým bol zobrať do väzby. Žalobca preto má nárok na náhradu škody v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, nakoľko väzbu vykonal a bol spod obžaloby právoplatne oslobodený. V prípade žalobcu nie je daný ani žiadny z dôvodov uvedených v zákone o zodpovednosti za škodu, pre ktoré by mu nárok na náhradu škody nevznikol.

Vo vzťahu k otázke náhrady nemajetkovej ujmy poukázal navrhovateľ na to, že trestné stíhanie a v rámci neho aj prípadný výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného Čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, výkon väzby, prípadne výkon uloženého trestu, ktoré sú realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, sú spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv (4 Cdo 177/2005).

Žalobca si uplatnil sumu 6.121,34 eura ako náhradu minimálnej výšky nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 4 Zákona o zodpovednosti za škodu, za rok 2007 122 dní v sume 1/30 priemernej nominálnej mesačnej mzdy za každý deň, teda sumu 625,37 Sk, spolu 76.295,14 Sk a za rok 2008 za 161 dní spolu 108.116,33 Sk.

Napokon poukázal na to, že nie je totiž dostatočné konštatovanie nezákonnosti, bola totiž obmedzená osobná sloboda navrhovateľa, čo malo negatívny dopad na zdravotný stav navrhovateľa, jeho psychiku, sociálne postavenie aj uplatnenie v spoločnosti. Preto aj zákon v § 17 ods. 4 uvádza minimálnu výšku nahradenia majetkovej ujmy v takýchto prípadoch, ktorej zaplateniu sa domáhajú aj v tomto konaní.

Dňa 26.08.2011 podal žalobca písomnú žiadosť žalovanej o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo výške 14.400,- eur, ktorá mu vznikla rozhodnutím Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. OTp/252/2007 zo dňa 03.09.2007, ktorým bol vzatý do väzby. Žalovaná listom zo dňa 14.02.2012 navrhovateľovi a jeho právnomu zástupcovi v písomnom oznámení o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody oznámil, že jeho žiadosti nebolo vyhovené, nakoľko žiadosť o náhradu škody bola vyhodnotená ako nedôvodná, keď nebolo preukázané splnenie základných zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu v zmysle Zákona o zodpovednosti za škodu.

Žalovaná žiadala návrh ako nedôvodný zamietnuť. Namietala existenciu zodpovednostného vzťahu medzi účastníkmi, pričom tvrdila, že podľa jej názoru nie je možné uznesenie o vzatí navrhovateľa do väzby bez ďalšieho považovať za nezákonné iba z toho titulu, že žalobca bol v ďalšom konaní oslobodený spod obžaloby. Bolo by to možné iba v prípade, ak by postup súdu pri rozhodovaní o vzatí obvineného do väzby bol v rozpore so zákonom, čo však nebolo vo veci žalobcu nikdy konštatované. Taktiež žalovaná poukázala na to, že k trestnému stíhaniu a následnej väzbe žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s trestným oznámením a následnými výpoveďami jeho matky ako poškodenej v trestnom stíhaní. Ak mala žalobcovi vzniknúť nejaká ujma, táto nevznikla v príčinnej súvislosti s postupom orgánov

činných v trestnom konaní a súdu, ale v dôsledku krivého obvinenia jeho matky. Navrhovateľ bol vzatý do väzby legálnym spôsobom, z dôvodu, ktorý vymedzuje zákon, pričom zo strany súdu nedošlo k porušeniu práv a povinností stanovených príslušnými právnymi predpismi. Vo veci nebola preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia, čo znamená, že nie je splnený základný zákonný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu v zmysle príslušných ustanovení zák. č. 514/2003 Z.z.

K otázke náhrady nemajetkovej ujmy žalovaná poukázala na to, že existencia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako takého nevyhnutne predpokladá preukázanie neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdu, pričom o neoprávnenom zásahu do osobnosti fyzickej osoby nie je možné hovoriť v prípade, kde je zásah dovolený (resp. jeho možnosť je predpokladaná) zákonom, pokiaľ nie sú prekročené zákonom stanovené medze. Postupom súdu nedošlo k vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcu, nakoľko nie je možné konštatovať, že by išlo o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby. Podľa žalovanej je nepochybné, že trestné stíhanie a v jeho rámci výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady pre jeho osobný život. Trestné stíhanie a výkon väzby, ktoré sú realizované v rozpore so zákonom sú spôsobilé vyvolať popri vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Za predpokladu, že v dôsledku nových dôkazných skutočností je trestné stíhanie voči obvinenému zastavené, nemožno rozhodnutie o väzbe následne považovať za rozhodnutie, ktorým došlo k neoprávnenému zásahu do práv takejto osoby (5Cdo 150/2003). V dôsledku toho nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby sú vykonávané v medziach zákona; na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto fyzickej osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo aj k oslobodeniu s obžaloby (vid'. Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 201/2007).

Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch ako náhrady predpokladá značnú mieru zásahu do osobnosti fyzickej osoby, pričom výšku takejto nemajetkovej ujmy je oprávnený ustáliť len súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a k okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je potrebné vychádzať z jednotlivých okolností konkrétneho prípadu, musí sa prihliadnuť na intenzitu, povahu a spôsob neoprávneného zásahu, k charakteru a rozsahu hodnoty, do ktorej bolo zasiahnuté, atď. Pri posudzovaní uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je zároveň potrebné vziať do úvahy vplyv ostatných satisfakčných prostriedkov, ktoré by mohli byť v danej veci použité na zmiernenie následkov zásahu do osobnostnej sféry žalobcu a taktiež závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Týmto iným satisfakčným prostriedkom je podľa názoru žalovanej práve oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 2T/33/2008-345 zo dňa 22.09.2008, v spojení s uznesením Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 2T0/19/2009 zo dňa 02.04.2009. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nevzniká automaticky a jeho vznik je potrebné preukázať. Nepostačuje preto výšku nemajetkovej ujmy vyčíslieť v zmysle ustanovenia § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. bez toho, aby bolo preukázané, že ku vzniku nemajetkovej ujmy ako takej vôbec došlo. Naviac, § 17 ods. 4 zákona nadobudol účinnosť až dňom 01.01.2009, avšak väzba navrhovateľa trvala v rokoch 2007, 2008 a preto ani takéto určenie výšky nie je smerodajné. Čo sa týka zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, tento namieta poškodenie občianskej cti a rodinných, priateľských a susedských vzťahov. Ak však malo dôjsť k takémuto zásahu do práv žalobcu, nestalo sa tak v príčinnej súvislosti s väzbou žalobcu, resp. jeho trestným stíhaním, pričom žalovaná nie je pôvodcom vzniku takejto ujmy. Žalovaná považuje za vylúčené, aby k poškodeniu cti, či jeho rodinných a susedských vzťahov došlo v dôsledku väzby navrhovateľa, nakoľko šlo práve o jeho matku, ktorá uvádzala, že voči nej vystupoval násilne a mal sa jej vyhrážať. Je zrejmé, že rodinné vzťahy žalobcu boli narušené už pred začatím trestného stíhania, vylúčené je aj narušenie vzťahov susedských, nakoľko matka navrhovateľa mala v dôsledku údajného násilného správania navrhovateľa hľadať pomoc práve u susedov. Žalovaná má s ohľadom na tieto skutočnosti za to, že ak by aj mala žalobcovi vzniknúť nejaká nemajetková ujma (čo však nepreukázala), medzi touto ujmovou a väzbou navrhovateľa absentuje vzťah príčiny a následku. Ak mu mala vzniknúť ujma v oblasti osobnostných práv, má možnosť uplatniť si svoj nárok v konaní o ochranu osobnosti v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. OSP voči osobe narušiteľa jeho osobnostných práv (ktorým však nie je odporca), pričom do úvahy pripadá aj trestné oznámenie pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona, pričom navrhovateľ mohol svoje nároky uplatniť voči nej. V tejto súvislosti poukazujú na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo 297/2009, kde súd vyslovil názor, že zodpovednosť

štátu nevyučuje zodpovednosť tretích osôb za škodu, ktorá v takomto prípade vznikla. V posudzovanej veci pritom išlo o situáciu kedy na poškodeného boli podané viaceré nepravdivé trestné oznámenia, na základe čoho bolo začaté trestné stíhanie. Nakoľko žalobca v konaní nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy, ktorý by odôvodňoval priznanie náhrady žalovaná žiadala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Súd vo veci vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi: Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. OTp/252/2007, o vzatí do väzby, sťažnosť navrhovateľa proti nemu. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Tpo 79/07 zo dňa 04.10.2007, uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k. 2 T/33/2008-277 zo dňa 22.04.2008 o prepustení navrhovateľa z väzby, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Tos 27/2008 zo dňa 09.06.2008, rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č.k. 2 T/33/2008-345, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2To 19/2009 zo dňa 02.04.2009, Žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 26.08.2011 a Oznámenie výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody zo 14.02.2012.

Z označených uznesení Okresného súdu Bratislava IV a Krajského súdu v Bratislave je zrejmé, že žalobca bol v súvislosti s trestným stíhaním vzatý do väzby, neskôr z väzby prepustený, pričom jeho väzba trvala v období od 01.09.2007 do 09.06.2008, čo predstavuje 283 dní. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č.k. 2 T/33/2008-345, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2To 19/2009 zo dňa 02.04.2009 bol žalobca v celom rozsahu spod obžaloby oslobodený. Žalobca uplatnil u odporcu žiadosťou o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody zo dňa 26.08.2011 nároky, ktoré sú predmetom tohto konania, pričom žalovaný vyhodnotil jeho žiadosť ako nedôvodnú a žiadnu peňažnú sumu mu neuhradil.

Predpoklady vzniku nároku navrhovateľa na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe treba posudzovať podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za výkon verejnej moci (ďalej len „Zákon“).

Podľa § 3 ods. 1 Zákona, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 8 ods. 5 Zákona, Právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie, bol oslobodený spod obžaloby alebo vec bola postúpená inému orgánu.

Podľa § 17 ods. 1,2 Zákona, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak, pričom v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa § 17 ods. 4 Zákona, v znení účinnom od 01.01.2009, výška nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody.

Súd po zvážení skutkových okolností v prejednávanej veci dospel k záveru, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná a žalobe v celom rozsahu vyhovel rozsudkom č. k. 8 C 32/2012-76.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včas odvolanie, a to v celom rozsahu, keď podľa nej súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym

skutkovým zisteniam, čím zároveň účastníkom konania odňal možnosť konať pred súdom. Napadnuté rozhodnutie malo byť taktiež nepreskúmateľné. Žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnuté rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 8C/32/2012-76 zo dňa 12.09.2012 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalovanej, prejednal odvolanie v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolací súd rozhodol uznesením č.k. 6Co559/2012-101.

Odvolací súd v zrušujúcom uznesení okrem iného uviedol, že odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa na pojednávaní, robiť prednesy, navrhovateľa dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

Zákonom č. 517/2008 Z.z. bol novelizovaný zákon č. 514/2003 Z.z. tak, že ustanovenie § 17 bolo doplnené ďalšími odsekmi upravujúcimi určenie kritérií, ktoré súd v rámci rozhodovacej činnosti zohľadňuje (§ 17 ods. 3 cit. zákona), ďalej zavedením mechanizmu určovania minimálnej výšky nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, v prípadoch ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a § 8, ktorá sa bude odvíjať od priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky a napokon aj určenie povinnosti poškodeného uviesť požadovanú výšku úhrady podľa odsekov 1 a 2 (§ 17 ods. 5 cit. zákona).

Odvolací súd vyjadril názor, že súd prvého stupňa nepostupoval podľa zákonných kritérií, svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo teda pre nedostatok riadneho odôvodnenia predčasné. Hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa prvého odseku ustanovenia § 17 citovaného zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých navrhovateľovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti a pod.. I keď súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že požadovaná peňažná suma je primeraná okolnostiam danej veci, túto „primeranosť“ ničím neodôvodnil, nevykonal žiadne porovnanie konkrétneho prípadu so zákonnými kritériami uvedenými v ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. a tak sa odôvodnenie jeho rozhodnutia stalo nepreskúmateľným. Odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedalo kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., čím bolo porušené právo žalovanej na spravodlivý proces a bola jej tým odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolací súd zdôraznil, že tieto nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku znemožňujú preskúmať jeho správnosť z hľadiska odvolania, dôvodmi ktorého je odvolací súd viazaný. V ďalšom konaní má byť úlohou súdu prvého stupňa skúmať, či zadosťučinenie podľa § 17 ods. 1 cit. zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti a v prípade, že dospeje k záveru, že takéto zadosťučinenie nie je postačujúce, určiť výšku nemajetkovej ujmy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť.

Súd pri opätovnom prejednaní veci, v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu opätovne posúdil nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. Zo strany žalobcu bolo navrhnuté doplnenie dokazovania o výsluch žalobcu, výsluch navrhovaného svedka pána U. a vykonanie listinného dôkazu - lekárskej správy od L.

Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že pred väzbou mal priateľku, kamarátov a po jeho vrátení sa z väzby priateľku aj kamarátov stratil, ostali mu možno dvaja - traja. Susedia sa k nemu začali chovať iným spôsobom ako pred väzbou. Nevedel si nájsť trvalejšie zamestnanie, pracoval len brigádnicky. Nemohol

spávať, nemohol dostať výkon väzby z hlavy, keďže vo väzbe bol skoro 10 mesiacov s narkomanmi, vrahmi čo neprospeje nikomu. Dnes už má zamestnanie aj priateľku, má dve deti, ale stále sa mu občas vráti spomienka na výkon väzby. Pri hľadaní zamestnania sa ho často pýtali, kde pracoval posledný polrok a keď odpovedal, že vo väzbe stratili o neho ako o zamestnanca záujem. Žalobca mal po výkone väzby problémy so spánkom, psychiatrička ME. mu nastavila spánkový režim.

Z výpovede svedka, pána U. vyplynulo, že žalobca je jeho strýkom, navštevovali sa pred vzatím do väzby aj po tomto období. Žalobca mu po výkone väzby rozprával, aké to bolo vo výkone, ako to tam prebiehalo, v podstate ho vystríhal, aby sa nedostal do obdobnej situácie. Spomínal mu, že tam nemal svoj kľud, bol z celej situácie mimo, nevedel spávať. Žalobca po výkone väzby nevedel nadviazať kontakt so svojimi známymi, títo ho odsudzovali, mal problém nájsť si zamestnanie. Podporoval ho, aby nebol taký nekludný, chodili spolu navštevovať babku, matku žalobcu. Snažili sa navzájom si pomáhať v rámci rodiny.

Z listinného dôkazu - lekárskej správy L. za obdobie november 2012 až august 2013 vyplýva záver, že žalovaný mal v uvedenom období problémy so spánkom, pravdepodobne spôsobené aj smennosťou.

Pri vyhodnocovaní lekárskej správy ako dôkazu v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy súd dospel k záveru, že uvedená lekárska správa nemôže mať vplyv na rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku, nakoľko skutočnosti vyplývajúce zo správy nijako nepreukazujú nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. Uvedená lekárska správa sa týka obdobia cca 4 roky po prepustení žalobcu z väzby, teda neexistuje žiadny priamy súvis s problémami žalobcu deklarovnými v lekárskej správe s výkonom väzby. Sám žalobca v kontakte s lekárkou L.. B. viackrát uviedol, že jeho problémy so spánkom súvisia najmä so smennosťou jeho vtedajšieho zamestnania. Z uvedených dôvodov súd hodnotí uvedenú lekársku správu ako irelevantnú pre posúdenie uplatneného nároku.

Podľa § 8 odsek 5 písm. b) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon,“) o zodpovednosti právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby.

Podľa § 17 odsek 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa § 17 odsek 3 zákona č. 514/2003 Z.z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Súd primárne skúmal, či zadosťučinenie, ktoré sa žalobcovi dostalo rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č.k. 2 T/33/2008-345, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2To 19/2009 zo dňa 02.04.2009, ktorým bol žalobca v celom rozsahu spod obžaloby oslobodený je zadosťučinením postačujúcim z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a v spoločnosti. Súd z vykonaného dokazovania jednoznačne konštatuje, že zadosťučinenie vo forme oslobodzujúceho rozsudku nemôže byť zadosťučinením postačujúcim. Samotná dĺžka trvania väzby t.j. 283 dní je podľa názoru súdu takým intenzívnym a dlhotrvajúcim citeľným zásahom do osobnostnej sféry žalobcu, do jeho osobného života, s priamym dopadom na jeho ďalší život, že samotný oslobodzujúci rozsudok v trestnej veci nemôže byť dostatočným zadosťučinením za 283 dní prežitých vo väzbe. Pre bežného človeka, ktorý nemá skúsenosť so životom v prostredí Ústavu na výkon väzby je pobyt v takomto ústave mimoriadne stresujúcou a zaťažujúcou životnou situáciou. Súd pri vyhodnocovaní otázky

zadosťučinenia oslobodzujúcim rozsudkom prihladol samozrejme aj na ustálenú rozhodovaciu činnosť súdov, podľa ktorej ak bola osoba oslobodená spod obžaloby má právo na náhradu.

Nárok na uvedenú náhradu by nevznikol ak by si dotknutá osoba vzatie do väzby zavinila sama. Žalovaná v konaní práve akcentovala tento dôvod, teda že v prejednávanej veci žalobcovi nevznikol nárok na náhradu vzhľadom na znenie § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. podľa ktorého právo na náhradu škody nevznikne ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama. Súd sa nestotožňuje s uvedeným tvrdením žalovanej, teda že si žalobca zavinil väzbu sám, respektíve v konaní nebolo preukázané (ak je to vôbec možné), že si väzbu zavinil žalovaný sám. Súd v rozhodnutí o vzatí do väzby sp. zn. OTp/252/2007 vzal žalobcu do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda že obvinený (žalobca) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Žalobca bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Tým, že bol žalobca oslobodený z uvedeného dôvodu spod obžaloby nemožno ustáliť záver, že si sám zavinil väzbu, keď nebolo dokázané, že sa stal skutok pre ktorý bol stíhaný. Súd rozhodujúci o väzbe obvineného, vždy rozhoduje na základe skutočností, ktoré sú rozhodujúce v čase vydania rozhodnutia o väzbe. Až neskôr v rámci trestného konania sa preukáže či sa skutok pre ktorý sa vedie trestné konanie stal, či je trestným činom atď. Ak by súd prijal záver žalovanej, že si žalobca sám spôsobil väzbu, potom by musel ustáliť, že v podstate vždy si osoba vzatá do väzby si ju spôsobila sama, nakoľko súd o väzbe rozhoduje vždy na základe istého zákonom predpokladaného správania sa obvineného. Pri vzatí do väzby musia byť vždy splnené zákonné predpoklady, ktoré reagujú na správanie obvineného. Súd na tomto mieste nevyučuje, že môžu nastať situácie, keď si obvinený sám zaviní väzbu, napr. vyhýba sa trestnému konaniu. V prejednávanej veci však súd zastáva názor, že vzhľadom na to, že žalobca bol vzatý do väzby v zmysle paragrafu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda preventívnej väzby, neskoršie rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby z dôvodu, že sa nedokázalo, že sa stal skutok pre ktorý bol stíhaný má priamy dopad aj na otázku zavinenie väzby zo strany žalobcu. Dôvody väzby sú naviazané na samotný skutok, ktorý sa kládol žalobcovi za vinu a keďže sa nedokázalo, že sa skutok stal, nemohol si ani väzbu žalobca sám spôsobiť.

Súd sa stotožňuje s názorom žalovanej, že žalobcovi nevzniklo právo na náhradu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. automaticky. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy musí vyplývať z riadneho dokazovania, z ktorého môže súd vyvodiť záver o rozsahu zásahu do osobnostnej sféry žalobcu, o dopade vykonanej väzby na život žalobcu z pohľadu rodinného, spoločenského, zdravotného prípadne možnosti ďalšieho uplatnenia v pracovnom živote.

Súd nepovažuje za dostatočný satisfakčný prostriedok samotný oslobodzujúci rozsudok, preto v prejednávanej veci, pri určovaní priznanej náhrady prihliadal v zmysle § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy v požadovanom rozsahu. Ako už súd uviedol, lekárska správa MUDr. B. ako irelevantná nemala žiadny vplyv na rozhodnutie súdu. Ďalším vykonaným dôkazom bol výsluch svedka - bratranca žalobcu U. L.. Z jeho výpovede však nebola preukázaná žiadna taká ujma, závažné následky, ktoré vznikli žalobcovi v súkromnom živote a spoločenskom uplatnení, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy v požadovanom rozsahu. Z výpovede svedka vyplynulo, že žalobca bol vo výkone väzby, ale aj po tomto výkone nekludný, z celej situácie bol „mimo,, mal problémy so spánkom. Svedok taktiež potvrdil, že žalobca mal po výkone väzby problémy nadviazať sociálne kontakty so svojimi predchádzajúcimi známymi, ktorými bol odsudzovaný za skutočnosť, že bol vo výkone väzby.

Ďalšou životnou sférou žalobcu, ktorá bola zasiahnutá výkonom väzby bola pracovná oblasť, kde svedok potvrdil, že žalobca si mal problém nájsť adekvátne zamestnanie.

Taktiež z výsluchu žalobcu vyplynulo, že sa k nemu susedia začali chovať iným spôsobom ako pred väzbou, stratil veľa kamarátov, nevedel si nájsť trvalejšie zamestnanie. Výkon väzby ho zasiahol aj tým spôsobom, že nevedel dostať z hlavy samotný výkon väzby, vracali sa mu spomienky naň. Keďže skoro 10 mesiacov strávil uväznený s narkomanmi, vrahmi, psychike človeka takáto skúsenosť určite neprospeje. Dnes, postupom času, keď si našiel priateľku, má dve deti, zamestnanie je situácia v jeho živote stabilizovanejšia, avšak stále sa mu občas vracajú spomienky na výkon väzby.

Za zrejmý zásah do osobného života žalobcu v dôsledku výkonu väzby považuje súd jeho problémy pri hľadaní zamestnania. Opisované reakcie potencionálnych zamestnávateľov pri zistení, že bol vo výkone väzby a stratili záujem o neho ako o zamestnanca sú reakciami všeobecne známymi. Znevýhodnenie uchádzača o zamestnanie, ktorý bol vo výkone väzby napriek jeho oslobodeniu spod obžaloby preukázateľne existuje a vyplynulo to aj z výsluchu svedka.

Súd pri určení miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby navrhovateľa v spoločnosti, vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí žalobcu. Túto mieru súd zisťoval dokazovaním a posúdil na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Súd má za to, že sa síce preukázala negatívna reakcia okolia žalobcu na skutočnosť, že bol vo väzbe, avšak nemožno konštatovať, že by išlo o tak vážny dopad na žalobcu, ktorý by mohol odôvodňovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v požadovanej výške. Naopak, súd musel pristúpiť ku kráteniu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže z vykonaného dokazovania nevyplývalo zníženie spoločenského postavenia žalobcu v tak značnej miere, ktoré by priznanie požadovanej náhrady odôvodňovalo.

Súd považuje za podstatné to, že nie je možné ujmu, ktorá vznikla žalobcovi v súvislosti s väzobným trestným stíhaním a pobytom v zariadení pre výkon väzby, a s tým spojené prežitie traumatizujúcich, dôstojnosť znižujúcich negatívnych pocitov odstrániť už ničím, len priznaním nemajetkovej ujmy. Trestné stíhanie žalobcu, počas ktorého bol podrobený aj väzbe, predstavovalo svojim rozsahom zásah do jeho osobnostných práv, ktorého negatívne následky pociťoval žalobca počas priebehu celého trestného stíhania a ktoré v malej miere pretrvávajú až dodnes.

Na základe takto vykonaného dokazovania a právneho posúdenia veci súd dospel k záveru, že žalobcovi prináleží náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako spravodlivá a dostatočná forma zadostučinienia, ktorú súd určil s prihliadnutím na intenzitu, rozsah, ohlas, ako aj na dĺžku trvania neoprávneného zásahu.

Pri rozhodovaní o výške priznanej náhrade nemajetkovej ujmy, o ktorej súd rozhodol podľa svojej úvahy limitujúcej vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že žalobca v konaní síce čiastočne uniesol dôkazné bremeno a preukázal v konaní zásah do jeho osobnostných práv, ktorý mal dôsledok v znížení jeho dôstojnosti, resp. sťaženia uplatnenia v spoločnosti. Tento preukázaný zásah súd nemohol hodnotiť ako taký rozsiahly z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi, vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti, ako aj predchádzajúceho života, aby odôvodňoval požadovanú výšku nemajetkovej náhrady.

Výšku nemajetkovej náhrady, ktorú súd so zreteľom na všetky skutočnosti a okolnosti, ktoré vyšli v konaní najavo posúdil ako adekvátnu následkom spôsobeným výkonom väzby a má za to, že práve takáto výška nemajetkovej náhrady je optimálnym satisfakčným prostriedkom na aspoň zníženie ujmy, ktorá v živote žalobcu nastala v dôsledku výkonu väzby.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Keďže v prejednávacom prípade závisela výška navrhovateľovi súdom priznaného plnenia od úvahy súdu, predstavuje základ pre výpočet tarifnej odmeny právneho zástupcu navrhovateľa výška súdom priznaného plnenia, t.j. suma 3.500,- eur. Trovy právneho zastúpenia súd následne vyčíslil v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. a za jeden úkon právnej služby priznal 130,83 eura (§ 10 ods.1 vyhlášky).

Odmena bola v plnej výške priznaná za 7 úkonov právnej služby /(i) prevzatie a príprava zastúpenia, (ii) písomné podanie na súd - návrh na začatie konania, (iii) účasť na pojednávaní dňa 12.09.2012, (iv) písomné podanie na súd - vyjadrenie k odvolaniu, (v) účasť na pojednávaní dňa 03.11.2014, (vi) účasť na pojednávaní dňa 18.02.2015a (vii) účasť na pojednávaní dňa 25.03.2015/ v celkovej výške 915,81 eura.

V rámci trov právneho zastúpenia súd za jednotlivé úkony priznal režijný paušál: 4x 7,63 eura za úkony v r. 2012, 1 x 8,04 eura za úkon v r. 2014 a 2 x 8,39 eura za úkony v r. 2015, spolu 55,34 eura. Celková náhrada trov právneho zastúpenia navrhovateľa tak predstavuje sumu 971,15 eura, po započítaní DPH vo výške 20% na trovy právneho zastúpenia sumu 1.165,38 eura.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava IV.

Odvolanie proti rozsudku musí obsahovať všeobecné náležitosti každého podania podľa § 42 ods. 3 O.s.p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, podpísané datované, v dostatočnom počte rovnopisov a s prílohami, v opačnom prípade bude rovnopis s prílohami vyhotovený na trovy účastníka), a náležitosti podľa § 205 ods. 1 O.s.p. (proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, v čom sa rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha).

Odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že (§ 205 ods. 2 O.s.p.):

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozsudkom, možno podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.